

NR. 2.

15. NOV. 1935. A.

VIII AASTAK.

Oma aastapäeval mälestame tõsisis leinas

**end. õpetajat HEINRICH REIMAN'it,
vilistlasi SALME HALLIK-VIIRSOO'd,
OLGA PUNGAR'it,
THERESE SAREAL'i,
ARMILDA TAMME't-TÖNISSON'i,
õpilast LEIDA PLEER'i,
end. õpilast JOHANNA LODERAUD'a.**

**T.T.G. ja T.T.K. õpetajad,
õpilased ja vilistlased.**

1934./1935. a.-a. aruonne.

(Märkus: sulgudes on 1933./34. õ.-a. arvud.)

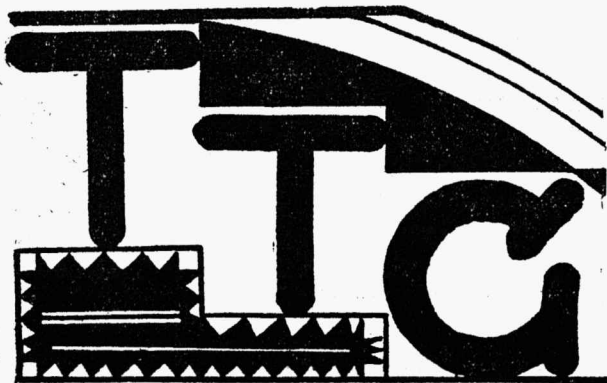
1. Õpilaste arv: õ.-a. algul 459 (433); õ.-a. kestel tuli juurde 15 (28), lahkus 31 (37); õ.-a. lõpul 443 (424).

2. Puudumine ja hiljumine: puudumistundide üldarv 18402 (15351), iga õpilase kohta 41,5 (36,2); ei puudunud üldse 50 (49) õpil., nende % 11,3 (11,5); hiljumisi üldse 186 (180), õpil. kohta 0,42 (0,42); ei hiljunud üldse 342 (332) õpil., nende % 77,2 (78,3). — Klasside järjekord puudumise suhtes vähemast arvust suuremani: III-a kk., V-a g., III-a g., V-b g., IV-a g., II-a g., III-b g., III-b. kk., IV-b g., IV-c g., II-b g., I kk., V-c g. — Klasside järjekord hiljumise suhtes vähemast arvust suuremani: III-a kk., II-a g., IV-a g., II-b g., IV-b g., V-b g., III-a g., I kk., IV-c g., V-a g., III-b g., V-c g., III-b kk.

3. Edasijõudmine: üle viidud järgm. klassi järeleksamiteta 271 (293) õpil., nende % 61,3 (69,1); järeleksameid 120 (92) õpil., nende % 27,1 (21,7); kursust kordama

jäänud 51 (39) õpil., nende % 11,5 (9,2); väga häid otsuseid üldse 798, häid — 2120, rahuldavaid 2740, puudulikke — 380, nõrku — 24. — Cum laude'sid kokku 20 (35), nende % 4,2 (8,2). — Klasside järjekord edasijõudmise keskmise numbri järgi paremast halvemani: IV-a g. — 3,766, I kk. — 3,719, III-a kk. — 3,663, III-b g. — 3,661, V-a g. — 3,632, III-a g. — 3,535, V-b g. — 3,488, IV-c g. — 3,485, II-b g. — 3,482, V-c g. — 3,455, III-b kk. — 3,436, II-a g. — 3,428, IV-b g. — 3,423.

4. Käitumine ja kord: käitumine väga hea 431 õpil.; hea — 8 õpil., nende % 1,8; käitumine rahuldav 2 õpilasel, nende % 0,45. — Hoolsus väga hea 219 õpil.; hea — 146 õpil., nende % 33; rahuldav — 57 õpil., nende % 12,9; puudulik — 16 õpil., nende % 3,8; halb — 1 õpil., selle % 0,22. — Märkuste üldarv klassis 159 (111); õpilase kohta 0,36 (0,26); märkusi tehtud 113 (85) õpilasele.

TARTU TÜTARLASTE-
GÜMNAASIUMI JA TARTU
TÜTARLASTEKESKKOOLI
HÄÄLEKANDJA

Nr. 2.

15. november 1935.

VIII aastakäik.

Väljaandja: Tartu Tütarlastegümnaasium. Pea- ja vastutav toimetaja: K. Raud, abi A. Raielo. Tegevtoimetaja: A. Jürgenthal. Toimetuse liikmed: L. Hermann, T. Kudeviita, E. Mõrd, L. Noorits, L. Reinberg, E. Tobias. Kunstiline nõuandja: J. Püttsepp. Talituse juhataja: V. Käpa. — „T. T. G.“ ilmub 8 korda õppeaastas, iga kuu 15. päeval, alates oktoobrist. — Tellimishind aastatellijaile 20 senti number, kuutellijaile 25 senti number.

Aastapäevaks.

Kellele esimest, kellele teist... ja kellele viimast korda tuleb jälle meie kooli aastapäev. Tuleb nagu iga aasta kesk novembri segast hallust ja salapärast hämarikku. Väliselt päev nagu teisedki, on ta sisemiselt tulvil tuhandeid tundeid, mõtteid ja tahtmisi. Ta silmad säravad virvatuleliselt ja ta huuled kõnelevad unelmalisi lugusid. Kuulakem aina ta võluvaid lubadusi ja töotusi! Igaühele on tal midagi sisendada, igaühele midagi ütelda. Igaühele tahab ta vajutada oma pitseri, igaühesse jätta jälgi.

Ole tervitatud, sa meie oma päev! Valgusta meie vaimu vilkuvate tulukestega, soojenda meie südant helkivate leekidega, külva meie teele mänglevaid sädemeid.

Vii meid vaimus meie unistuste mäetipule, et oskaksime igapäevases töös seda kui eesmärki ikka kauge pilguga jälgida! Ole meie tänase ja homse päeva sümboolne mõtestaja!

J. Roos.

Tare tahab tantsimista,
Põrand nõuab põrutusta,
Tuba uusi uhtumista,
Seina ääred sõtkumista.

Meil on käes suur pidu, meie aastapäev. See on suurim püha meie kooliperes, sest see on ainult meie püha ja mitte teiste oma. See-pärest häälestugem selle oma püha kohaselt. Heitkem enesest tööriivad ja olgem pühapäevarõivais. Eesti vanasõna ütleb: Tee tööd töö ajal, laula laulu laulu ajal. Nüüd

on meil käes lauluaeg. Süüdakem kõik tuled, et säraks neist kodune tuba! Selle tule valgusel särame ise kui osake suurest valgusest ja kanname enesega ainsat mõtet — aastapäev. Kaja Tammemägi.

T.T.G. 16. ja T.T.K. 1. aastapäeva puhul

tervitab ajakirja „T.T.G.“ toimetus ja talitus mõlemaid koole nende juhataja, juhataja abi ja Õpilaspere valitsusega eesotsas ja soovib neile

püsivat edasijõudmist nende töös ja püüetes. Tunneme tõsist rõõmu, et aastapäeva pühitsevad koolid on möödunud õppeaasta võinud lõpetada täieliku rahulolutundega ja et käesolevgi õppeaasta töö töötab sedasama. Püsigu T.T.G. ja T.T.K. ikka elujõuliste ja uuendusmeelsete koolidena ja jäägu heasoovlik kontakt mõlemate koolide ürituste ja „T.T.G.“ vahel.

„T.T.G.“ toimetus ja talitus.

Täna.

Veel täna kõnnime siin saalis, südames koolimured, täna veel, sõbratar, käin su'ga paaris, ringe teen ruumides suuris kaaris, tahan, mu juures et oled.

Täna tahan, mu juures et oled, homme ju üksindust ihkan, homme ehk inimesi ma vihkan, sindki võibolla ma näha ei tihka, kui sa mu juurde tuled.

Täna veel tunnis ma sinuga jutlen, õpetajat ei kuula, tuhandeid väikesi lollusi mõtlen,

tasa neid naeran ja sinuga jutlen. Homme ma seda ei suuda.

„Eks aeg kõike ju teisiti muuda,“ mõtlen, ja tean: kuu mõne pärast oleme kaugel kõik õpitöökärast, kooli murest ja õnnesärast, oleme igaüks üksi.

Seepärast nautigem tänast veel päeva,

koolielu ja -nalja. Varsti ehk sooviks veel seda vaeva Elu kui matab meid oma päeva, aga siis, sõbrad, on hilja!

Heljo.

Kontsert.

Hetkeline sumin läbis kontsertsaali, kui eesriie tasa üles liugles. Aga nagu jäise tõmbetuule üle käies muutus kõik tardunud ootuseks, kuni sisse astus kontsertant — noor kütkestav naine. Raskes kuldpruunis soengus, pea taha visat, üll must sametkleit, hoovas ter-

vest ta olemusest, ta nõtkest kummar-
dusest kume meloodia.

Siis haaras ta pikil voolitud sõrmil Reger'i prelüüdi esimesi akorde. Need hargnesid, alul nagu otsides, pörkusid ja hääbusid. Uuesti hüüdsid algus-akordid ja kutsusid üles uuele ja tor-

mitsevale hargnemisteele, rebides ühes endaga uusi ja võõraid helistikke ja lahendudes uute akordidena, mis muutusid lõppeks tormitsevaks akordide-mänguks, täis pörkavaid dissonantse ja vahutavat elutuld. Ja kuula! — sealt voolab üks selge meloodia, risteldes ja hargnedes moodsa polüfooniana, kordkorralt nagu vabastades aheldatud algusakorde, kuni neisse ise hääbununa andis esialgse kuju. Siis pingeline vaikus. See üllatav sümmeetria võlus ega suutnud hajuda.

Uuesti pääsid valla kirglik-sünfooniiliste ja rütmiliste helirühmade puhanguid, nagu hõõgudes sädelevast hispaania temperamendist. Ta mängis De Fallat. Üht tangot.

Ta huuled värisesid. Pea taha visat, libisesid ta käed üle klahvide, kord tasa, tasa, nagu silitates, kord haarates klahvi nagu viiulikeelt, võngutades, kord visates ning lennutades.

Ebamäärase pilguga tõusis ta üles, kummardas nõtkelt marulisele aplodeerimisele. Hetk seisis ta liikumatult kui kuju, kui muusika sümbol, siis elus-

tus ta äkki, ja kaunilt vormitud huuled paindusid naeratuseks.

Järsku voolasid ta sõrmede alt Chopin'i etüüdid. Ta tuksles helidekeeristest, iga uus heli kajastus uue ilmega ta olemuses. Ta terve mina oli kui muusika elav kehastus. Metsikud passaažide ja akordide mängud libisesid nii ruttu kui tuultepööris, milles siiski iga toon nii puhtuselt kui värvilt kaunilt varieerus.

Nagu terashelmed, nagu karge ojavulin kumiseb kõrvus Bach'i kontsert. Selgelt ja teravapiirilisel tõuseb motiiv. Kord haarab parem, siis vasak käsi trillerite ja mordantide hõbedast sädelust, kord raiudes jõuliselt rangeid akorde ja käike, kord lauldes pühalkult ja hardalt. Rütmiliselt nagu liivakella terad langevad toonid, ja siiski on neist igaüks rõhutatud, varieeritud, hingestatud.

— — — — —
Tummunud on mäng. Ta kummardub, naeratab uuesti ja kaob. Plaksutatakse kõrvulukustavalt, sest nii on hea. Ja kõrvus kumiseb Bach, Reger, Chopin
H. T.

Sügispuhad.

„Viimaks ometi!“ ohkan kergendatult, seistes kolmapäeva õhtul pärast koolist vabanemist oma sihtjaama pereroonil. Vaatlen ärevalt sagivat rahvahulka ja mõõdan mingisuguses ekstaasis paarikümnekilomeetrilist vahemaad enda ja kooli vahel. See teadmine, et olen koolist nii kaugel, nagu vabastab mind mingeist köidikuist. Nii kerge tunnen olevat nüüd, ja samas otustan unustada möödunud nädalate

töö ja vaeva, et tunda tõesti rõõmu oma sügispuhadest.

Jaamaesine särab tuledes. Uudishimulikke nägusid vahib vaguniaknail. Rutates vesteldakse jaamaesisel ja vaguniustel. Kooliplikad lehvitavad valutatult mütsidega ja vanemad inimesed noogutavad päid. Rõõmus naeratus valgustab soojalt nende õhetavaid palgeid. Pimedus mustendab kaugemal ümberringi, ainult üksikud kollakad

tulesilmad säravad tintjast tumedusest. Taevas eraldub nõrgalt sämbulisest metsapalistusest. Arglikke tähti vilgub nagu hõõguvaid sigariotsi läbi ähmase mõõtmatu põhjatuse. Rong lahku viiest hirmutatuna jaamast ja tormab ähkides ning puhkides minust mööda, minnes õgima kaugusi. Näen kaht valguskiirt surmahirmus põgenemas selle suriseva pimedusse tormaja ees ja jälgin hinge pidades, kuidas punane tuluke sibab truu penina lõõtsutava raudussi kannul. Tunnen, et minagi tahaksin peaaegu järgneda sellele põrisevale elukale, sest osake minust on jäänud tema juurde. Ta viib teadmata kaasa minu rahutuid igatsusi, ja tunnen end väetina, et ei saa takistada oma igatsusi temale järgnemast. Saadan veel paar lohutamata pilku teekäänakuni, mille taha kaob kiiresti punane tuluke, ja pöördun siis oma kannatamatult ootava sõbra rahulduseks pimedale metsateele, kuhu kuuldu edasitormava rongi kaugel hoiatav vile.

Sammun kottpimedas ja hoian kramplikult kinni oma sõbra käest, kes astub kartmata meid ümbritsevas pimeduses. Tunnen, et teadmatust nõõrib vastumeelselt kinni mu kõri, sest mul pole mingit ettekujutust teest ega ümburusest, ja pilkane pimedus on halastamatu. Et end trööstida ja vältida muljet, nagu rändaksime ei-milleski, mingis igaviku otsatuses, vaatlen vaevalt nähtavaid tähti oma pea kohal, mis ajuti vilguvad läbi mändide mustendavate latvade. Mõnikord äkki silman tumedusest esile kerkivat tüve ja põrkan hirmunult kõrvale, et mitte sattuda ninaga vastu krobelist koort. Komistades surun tugevamini oma seni vaikunud sõbra käsivart. Tema aga arvab,

et teen seda kartusest ja hakkab tasele häälel rääkima jubedaid jutte ja sündmusi, mis seotud kuidagi kohtadega, mida läbistame. Usun, et ta tahtis rõõmu tunda mu hirmust ja soovis, et oleksin vahest tunnustanud tema kaitse vajadust, mis tema üleolekut minu suhtes oleks veelgi suurendanud. Kuigi algul ma tõesti pisut pelgasin, tundsin end hiljem julgena, valmis kas või tedagi varjama saabuva hädaohu korral. Ma ei tea, kas julgustas mind ta vaikne hääle või oli see lihtsalt loomusunniline julgeoleku vajadus. Tundsin vaid suurt uudishimu. Nõnda's me sammusime. Sõber jutustas üht-teist, ja mina püüdsin jonnakalt oma pilke puurida läbi vastiku tühjuse.

Harva vilgub mõni ekslevana näiv tuluke tumedate puutüvede tagant ja õndselt kajab koera haugahtus läbi surnuaialiku vaikuse. Vahest komistan kadakapõõsasse ja kolgin jalgu vastu pehkinud kände. Kuulan poole kõrvaga oma sõbra peaaegu sosistavat häält, mis jutustab katkiraiutud inimestest, kes olevat mõrvarite poolt maetud siia metsa. Vaikne apaatia haarab lõppeks mind oma külma sülelusse ja tülpinult sammun üle ristlevate juurte ja pehme sambla. Tasane tuuleil riivab mu mossitavat suud ja midagi naksab ülal tihedas männiladvas. Samas silman mahedat kutsuvat valguskuma läbi sahiseva sirelipõõsa ja näen, et pea kohal on avar taevas. Tunnen jalgade all kõvemate teede, ja kergendatult ohkab mu jutlemisest väsinud sõber õrna ja hellitleva häälega, nagu võib ütelda vaid see, kes millestki kaua on olnud eemal ja üha selle järele igatseb: „Kodu!“

Järgmisel hommikul ärkan vara-

E. MÕRD.

Sügis.

kult ja lippan kohe vaatlema oma saabumiskoha ümbrust. Mõnikümmend sammu majast lookleb jõgi nagu vallatult lehviv tanupael läbi soise heinamaa. Teispool jõge kerkib aasa lõppedes liivane mäeahelik hilissuvisest rohelusejäänusest, kandes uhkeldades oma turjal suurepäraselt männitukka. Ehmunult piilub tilluke majake mändide vahelt ja hingab oma igatsusi ühes sinaka suitsujoaga välja hommikusse avarusse. Leeriplikalt roosatab taeväär kaugusest paistvate metsade taga. Seejärele uudistab päikeseratas naeratades horisonti ja kerkib siis veetlevana selge sinitaeva võlvile. Üks lind sirtsus maja taga metsas ja nõgimust kassike liibub nurades mu jalgade vastu.

Mu sõber ilmub värskena ja puhanna künnisele ja sirutab ringutades käsi virvendava sügispäikese käes. Kuis on ta ilus ja armas, kui ta seisab naervana ja noorena siin hommikuvalguses! Õnnelikenä ulatame käed, et minna üheskoos nautima sügislooduse ilu.

Jalutame jälle läbi metsa. Märkan kahetsedes, et on kadunud kõik õhtune müstilisus ja kitsus. Mets on hõre ja majesteetlik, salapärasus on nagu hajunud ühes hommikuse uduga ja puude vahelt kuuldu kärarikka elu hääli. Jõgi silmuskleb muretult kahe mäeriba vahel. Uudishimulikult jookseme sõbraga üle pehme ja vesise soo veeni. Hirmunult vilksab sätendav kalake pervealusesse ja laseb oma hõbedastel soomustel kelmikalt läigelda päikesekiirtes. Uimud ja saba virvendavad punaselt, just kui oleks kolm piiska verd tarretunud kalakese seljale. Ronime üles mööda savikat mäerinnakut

ja hüpleme üle murdunud okste. Roheheli kuuski vaheldub sinakate mändidega, tumeroheheli kadakaid kükitab palukvarte keskel, mustad marjad itsitavad kurjadena torkivate okaste vahel. Samblasülest punetavad hapud palukad ja kännu kõrval kollendavad seenekobarad. Kuuskede ja mändide tumedast foonist eraldub kullaseid laike — üksikud kased kiigutavad mahedas tuules oma oksa, mille küljes ripub harvu lehti nagu ilustisi jõulupuul. Kirju rähn kopsib innukalt ühel sammaldunud puutüvel ja päikeses liiguvad ta valge-musta-triibulised tiivasuled.

Korraga silman keset helerohelist samblalagendikku halle samblikke. Kavalalt naeratades kummardub mu vastav sõber üle sambla ja meisterdab hallidest sambliku-tuustidest ühe nime üle halja samblavälja. Õnnelikult noogutan päega ja tajun suurt sõprust, mis soojendab mu isekat hinge.

Sammume edasi ja peatume ühe vaikselt lebava järvekese kaldal. Kasetüved valendavad veepeeglis, mõned lepad sirutavad veest oma halle tüvesid, sest vesi järves on tõusnud üle kallaste sügiseste vihmasadude tagajärjel. Üksikud heinatuustid kõiguvad ahastades liikumata vees. Ajal, kui seal nõnda vaikides seisame, kahiseb põõsastes ja mingi helepruun olend hüppab pikil sammel otse meie poole. Märganud meid, kiirustab ta oma hüppeid ja kaob pruunide tüvede taha. Kaugemal ta peatub ja vaatleb meid pikkade kõrvade liikudes. Imestan mahajäetud metsade rahu ja vaikust, hingan rõsket sügislemu.

Sääl kerkib valusimelik küsimus minu rahutusse peajju: miks ei hinnata sügisloodust võrdselt talve- või

suveloodusega? Suvel, talvel ja kevadel matkatakse, aga sügisel . . .? Ja ometi on sügiski ilus, kuigi ta ilu on nukram ning murelikum.

Nagu salajane lein laskub mu mure-tule meeolule ja pisut nukrana sammume tagasi koju, sest päike püüab pugeda silmapiiri taha. Mu silmad on väsinud. Olen läbi-läbi roidunud, sest olen kogu oma olemusega neelanud maastikke ja elamusi; ühtlasi olen silmini-kõrvuni täis uudset rõõmu,

mida valmistab üks päev vabas sügislooduses.

Õhtul ootame sõbraga oma vana pimedusse tormajat, et ta tooks meid tagasi meie töö ja murede juurde. Peagi istume vagunis. Uinutades vurvavad rattad. Vahin igatsedes aknast välja pimedusse, kust säravad linnatuled. Vahin igatsedes, sest seal särab ka tuli minu aknast, seal on minu kodu . . .

Aino Virge.

NOORTE LOOMING

Ühe sipelga hommik.

On varajane suvehommik. Mets kohab tasaselt. Kuigi puude all valitseb hämarus, kuulduv siit-sealt juba lindude häälightsusi. Kuski toksib puud rähn. Teisal hüüab kägu „ku-ku“.

Kitsa lookleva teeraja kõrval on sipelgapesa. Siin on veel kõik rahulik ja vaikne. Sipelgapere puhkab alles segamatult. Esimesena ärkab noor sipelgas, kes on tuntud usina töölisena. Ärgates tõuseb ta üles ja kohendab end jalgedega. Kombitsaid rahutult liigutades jookseb ta pesa avause poole. Teel koridorist koridori kohtab ta mõndagi head tuttavat. Kuid ta ei peatu. Tervitab neid vaid kombitsatega ja sibab edasi, et esimesena avada pesa avaus. Pesast väljudes vaatab ta ringi. Teda huvitab ilm. See töötab tulla ilus. Sipelgas arvab, et täna vihma ei tule.

Ettevaatlikult liikudes läheneb ta sõnaja puhmastikule. Ta on valvas ja tähelepanelik. Madala lepa lehelt leiab ta lehetäi. Näljasena hakkab ta seda imema, sest lehetäid on sipelgate lüpsilehmadeks. Nüüd on tal hea olla. Jookseb pehkinud kännu otsa. Korraga märkab ta väikest rästikut aeglaselt pesa poole roomavat. Suures ärevuses jookseb sipelgas kodu poole, et viia sõnumit omastele. Parvena tormavad nüüd sipelgad rästiku poole. Piiravad ta ümber. Küll püüab rästikuke põgeneda oma vaenlaste eest. Kuid on hilja. Sipelgad on juba ta kallal. Löövad talle külge oma hambad, ja varsti on rästikut järele jäänud vaid luustik.

Seepeale meie sipelgas asub oma päevatöö juurde. I. V.

Koik

T. T. G. ja T. T. K. õpetajad, õpilased, vilist-lased, lastevanemad, sõbrad ja tuttavad — tere tulemast T. T. G. ja T. T. K.

aastapäeva aktusel ja piduõhtutel!

Armilda Tamme †

A. Tamme-Tõnisson oli sündinud 21. detsembril 1903. a. Õppis T.T.G. kolmes viimases klassis ja lõpetas kooli 1926. a. kevadel. Pärast kooli lõpetamist astus Tartu ülikooli majandusteaduskonda, mille lõpetas, kuuludes korp! Indla perre. Abielus oli ta mõnda aastat ins. E. Tamme (Grünfeldt'iga).

Tema surmateade oli kurb sõnum meile, kaasvilistlasile. Tundsin teda kui töökat ja edasipüüdjat inimest. Kui kahju, et tal tuli nii noorelt pöörduda manala teedele. Nüüd, kus alles elutöö võis alata, pidi ta selle katkestama . . .

13. okt. lahkus lühikese raske haiguse järele surma läbi meie kooli vilistlane Armilda Tamme (Grünfeldt), sünd. Tõnisson, jättes leinama oma abikaasa, kaks last, T.T.G. Vilistlaspere ja T.T.G. õpetajad ja õpilased.

Sul, armas lahkunud vilistlane, oli usku elusse, oli tahet ja mõtet elada. Hästi algasid Sa oma eluteed. Sinust jääb meile hea mälestus alatiseks. Puhka rahu!

Neistsinaseist lahkunuist.

XIII lend — 1932. a.

Erna Liivak — Lepiku tänavast, kriminaalassistendi tütar. Kasvukas, sirgejooneline, suvepalgeline tütarlaps. Haruldaseft sobiv ja meeldiv natuur oma loomulikkusega ja korrektse käitumisega. Ei pahandanud ta vist küll ühtki pedagoogi kogu kooli ajal, ja ometi ei olnud tal meeldida tahtmise hõngugi juures. Kaldumatult tasavägine oli ta oma õpinguisi: ei mitte briljantne, ometi kaugelt mitte ka puudulik. Praegu ülikoolis, kannab teklit. Ikka endiselt väga sümpaatlik. — Valli Linde — maalt. Lüheljas, tütarlapselik, rõõmsaimeline. Samuti läbi-läbi kena, vaiksevõitu iseloom. Töökas, asjalik, viisakas. Praegu arvatavasti maal. — Valli Lindeberg — kahjuks mulle

tundmata. — Kaks Lomp't, Meeta ja Emma. Mõlemad maalt, Jõgeva kandist, mitte õeksed. Emma brunetsem, Meeta blond. Emma tagasihoidlikum, Meeta avasõnalisem ja aktiivsem. Mõlemad aga rahulikkude, tasakaalus iseloomuga isikute hulka kuuluvad. Emma jäi rohkem iseenda jaoks, Meetat küündis ka ringidesse, Õpilaspere valitsusse, „T.T.G.“, referaatide, näidendite jne. jaoks (nagu mäletan). Ei ole kummagi kohta midagi halba ütelda, Meeta aga on rohkem meeltesse sööbinud. Ka vist mõlemad praegu maal. — Linda Lutsar — linnast. Nõtke, kavala pilguga plika, blond. Elule lähemal kui mõni teine. Ka pisut vallatum teistest, jutlev soodsail juhustel.

Ootas käsku ja keeldu. Aga siiski mitte liiale minev. Praegu päris nägus moodne daam. — **A i n o L ä t t** — pisike tragi tüdrukuke. Südi töö peale, krabe asjast kinni haarama, nobe vaidlema ja protesteerimagi. Aga ses suhtes varemini lõpetanud õe vastu ikka ei saanud. Kena, kena, jaoti veel tütarlapse arenemisstaadiumis. Praegusest eluseisukorrast puuduvad teated. — **A m a n d a L ö h m u s** — Tartust. Blond, keskmist kasvu. Valkselt sosistlev tüdruk. Tasa ja targu rühkiv, aga mitte saamatu. Praegu, täiskasvanuna, õige liikuv. Kuski korbis, järelikult tudeng. — **L i n d a L ü m m a t** — maalaps. Tüsedakujulisem, maahõngu igas avalduses. Ennast pidurdav, rahulikult kõike õiendav. Töötulemustelt alati rahuldav. Mis teeb prõlla, ei tea. — **H e l e L ü ü s**, professor Lüüsi tütar. Andekas, soliidne, cum laude reegiones püsiv. Õpilasuiritusis juhtivat osa mängiv. Paljude lemmikõppur. Käitumiselt priima. Praegu ülikoolis. — **S i l v i a M a a s i n g** — keskmist kasvu paendlik tüdruk. Kaunis terane ja nobedasõnaline, aga jõudumises oli lünki. Elas vaid õpinguile, kaugemale temast palju ei küündinud. Ometi meeldiv, ei andnud meelehärmaks mingit põhjust. Ka tema elukäigust pole mul teateid. — **E n d l a M a d r a t s** — ümmargune, lüheljas, brüneti poole hoidev tüdruk. Jälle tasaseloomuline, kuid seesmiselt tüse, kaasõpilaste ja pedagoogide poolt hinnatud. Tõmbas kaasa kus vaja, oli ka „T. T. G.“ toimetuses pikemat aega. Kuidas käib ta käsi pärast kooli lõpetamist, ei tea. — **E u g e n i e M e e n o v** — Tartust. Vist osaliselt vene verd. Parajakasvuline, säätään, selgesilmaline. Kohustruult õpinguisse suhtuv, kuid enamasti ka sellega piirduv. Elab praegu Tartus ja askeldab hoolega oma elu ja teenistuse

ümber. — **S a l m e M e h i n e** — Tartust. lihtsamoeline blond tüdruk. Ka peamiselt õpingutega tegelev, keskmise eduga. Loomult tasane, tagasihoidlik. Teenib praegu äris. — **S a l m e M e h k - M e h u** (koolis küll ainult **M e h u**) — maalt, kustki kaugelt, Jõgevalt maha minnes. Äärmiselt pisike ja jässakas, prillitatud silmad. Säätään. Oppis nii, et ületas teadmistelt kõik. Luges sõna tõsiselt mõttes läbi T. T. G. kogude raamatud viimseni, alates ilukirjandusega ja lõpetades raskeimate teaduslike teostega. Cum laude koormatuseni. Vaikus ja tasasus viimse kraadini. Õpingud — need olid ta ihu ja hing. Praegu tudeng, aga vist küll pisim tudengpere hulgas. Mis tast saab, kas mõni professor või surmtõsine koolipreili, seda näitab tulevik. — **E l l a M i h k e l e s** — maalt. Brünetne, tõmmujumeline ja tumedasilmaline tüdruk. Kaunis aeglane, kuid arvatavasti seesmise jõulise temperamendiga. Vaikne, omaläbi õiendav. Teadmiste tasemelt rahuldav. Ei tea küll, aga vahest elab praegugi maal. — **F e l i c i a M i k k** — blondjas, sihvakas, jõulise temperamendiga ja järskude liigutustega, küllalt täiskasvanud tüdruk. Mitte andetu, vaid lahtise peaga, kõike loomulikult, pingutuseta taipav ja sooritav. Teadis, et elu ei lõpe koolipingiga, vaid kool on ainult eel-etaap elule, eel-etaap, kust tuleb läbi käia nii iseenesest mõistetavalt, nagu on venelase käes **d a j a n e e t u**. Seepärast läkski tal kõik eriliste raskusteta, olgu tunnistusel 3 või 4 — ükstas puha, läbi klass ja kool ilma järeleksamiteta pidi ikka saama. Praegu abielus ja elab kindlasti samuti temperamentselt, sirgjooneliselt, iseenesest mõistetavalt. — Seega täna punkt.

Alter ego.

Meie õpilastetööde stiilist.

(Järg).

Eelmises „T. T. G.“ numbris märkisin üldiselt ära need stiillised puudused, mis on iseloomulikud praeguste keskkooli ja gümnaasiumi (eriti gümnaasiumi) õpilaste kirjan-

deis¹⁾. Seekord tahan asuda selle küsimuse tegeliku vaatluse juurde.

¹⁾ Et luua vahenditu kontakt siinilmuvaga, soovitan veel kord eelmise numbrilise artikli läbi lugeda.

Jätan meeleldi ära igasugused teoreetilised targutused, reeglid, käsud, et kõik peab nii ja nii olema, kuna mu usk teoretiseerimise tulemustesse on kogemuste põhjal küllaltki kahanevad. Valin kõne alla võetud küsimuse selgitamiseks näidiste-meetodi, et ergutada asjast huvitatud lugejat mõtete algupärasema väljendusviisi otsinguile. Osalt põhjustab mind seda tegema ka asjaolu, et seda meetodit on minu teada eesti kooli olemasolu kestel vähe käsitletud ¹⁾.

Mõtlen oma alatud kirjutiste-sarja arendada nii, et võtan teemaks „Omariikluse tähtsus rahva kultuurilises, majanduslikus ja ühiskondlikus elus“ ja demonstreerin, kuidas võib seda teemat mitmesuguses stiilis käsitleda.

Kõigepealt koostan järgmise kava:

I. Sissejuhatus:

- a) mida mõistame omariikluse all;
- b) pilk ajaloosse omariikluse seisukohalt;
- c) praegune seisukord omariikluse suhtes.

II. Sis:

1. Omariikluse tähtsus rahva kultuurilises elus:
 - a) omakeelne koolihariduse saamine;
 - b) rahvusepärase ilukirjanduse ja muude kunstide arendamine;
 - c) oma maad ja rahvast haaravate teaduste tekkimine;
 - d) rahvuslikke sihte taotleva ajakirjanduse mõjule pääsemine;
 - e) rahva omapära kõikkülgne arenemine.
2. Omariikluse tähtsus rahva majanduslikus elus:
 - a) vastavale maa-alale kohase

¹⁾ Oieti öeldud, õpilaste kirjandite stiili küsimust selles mõttes, nagu mina seda siin käsitlen, pole üldse Eesti ajal kuskil avalikult käsitletud.

põllukultuuri väljaarendamine kindlas suunas;

- b) tööstuse väljaarendamine vastavalt rahvusriigi oludele;
 - c) kaubanduse kujundamine rahvusriigi olude kohaselt;
 - d) töö ja teenistuse soetamine oma rahva majandusliku heaolu tõstmiseks.
3. Omariikluse tähtsus rahva ühiskondlikus elus:
- a) rahva omapärale vastava riigivalitsuse ja ühiskondliku korra kujundamine;
 - b) riigikaitse oma maa ja rahva huvides.
4. Mõningaid ebanähtusi rahvusriikides, eriti väikeriikides:
- a) kultuurilisel alal;
 - b) majanduslikul alal;
 - c) ühiskondliku elu alal.

III. Lõppsõna:

- a) omariikluse hüvede ja pahede ulatuslik vahekord;
- b) pahede vältimise võimalus;
- c) omariikluse tingimatu vajadus.

Esitaks käsitlen teemat koostatud kava järgi harilikus, asjalikus, kõige rohkem tarvitatud

dotseerivas stiilis ¹⁾.

Selles stiilis kirjutatud töö kujuneks ligikaudu järgmiseks:

„Sõna „omariiklus“ all mõistame säärast nähtust, et igal rahval, kes on suuteline riiki looma, valitsema ja ülal pidama, on oma iseseisev riik. Teisiti öeldud, sõnaga „omariiklus“ tahetakse märkida rahvusriike, s. o. riike, mille kodanikkond koosneb peamiselt ühe rahva liikmetest.

Uurides ajalugu võime nentida, et endistel aegadel ei mänginud rahvuspiirid riikide kujundamisel kuigi suurt osa. Teatud riigi rahvastik koosnes väga mitmesugustest eri rahvustest. Meenutagem kas või Roomat, Napoleoni-aegset Prant-

¹⁾ Kui keegi selles stiilis kirjutab mannetult, igavalt, puiselt ja ilma mingisuguse individuaalsuseta, siis saamegi nn. „ridade tonksimise stiili“, nagu märkinis eelmises „T. T. G.“ numbris.

susmaad, vana Venemaad jt. pikemat või lühemat aega kestnud mineviku suurriike. Viimane verine maailmasõda oma traagilises likvideerimis-staadiumis püstitas aga kindla nõude: igale vähegi võimelisele, iseseisvuseks küpsele rahvale oma riik. See nõue teostatigi kas rahvaste omal algatusel või rahukonverentside otsuste näol. Vähemalt Euroopas on praegu enamik riike rahvusriigid. Tähendab, siin on omariikluse mõte saanud teoks.

Omariiklusel on suur tähtsus eri rahva elus. Ja seda tähtsust tahamegi vaadelda käesolevas kirjandis.

Kõigepealt on omariiklusel suur tähtsus rahva kultuurilises elus.

Hindamata kõrgeks väärtuseks osutub koolihariduse saamine emakeeles. Kirju rahvastikutega suurriikide avalikkudes õppeasutistes — nii alg-, kesk-, kutse- kui ka ülikoolides — toimus endistel aegadel õpetuse andmine eesõigustatud riigikeeles. Mis aga see tähendas, et muulane nooruk, kelle isa-ema ei kuulunud valitseva suurrahva perre, pidi õppima algkoolist peale võõrkeeles, samuti võõrkeelsete õpperaamatute ja õppevahendite

abil, sellest võib pikalt-pikalt ja väga kujukalt jutustada iga kesk- ja vanempölv eestlane. Oli ju meie rahvas seitseteistkümmend aastat tagasi Suur-Vene kodanikkonna killuke, kelle haridustee käis läbi venekeelsete õppeasutiste. Kui palju energiakulu ja nooruse elurõõmu säästetakse sellega, et õpitakse emakeeles, kui palju teadmiste tagavarasid soetatatakse juurde, õppides emakeeles ja lugedes kergesti mõistetavat omakeelset kirjandust! Kui paljudele on kõrgema hariduse omandamiseks nüüd avatud teed, mis enne olid tõkestatud riigikeele traataiaga!

Edasi soodustab omariiklus rahvusepärase kirjanduse ja muude kunstide arenemist. Rahvusriigi keskvalitsus määrab toetussummasid tunnustatud ja lootust äratavatele kirjanikele ja kunstnikele, samuti jagab auhindu nende parematele teostele. Rahvusriik toetab rahva omapära arendavaid teatreid, kunstiasutisi, kirjanduse- ja kunstinäitusi jne. Omakeelse hariduse saanud kodanik ostab ja loeb esmajoones algupärast kirjandust, tõstes seega trükiteoste läbimüüki, mis on hea kirjandusturu eksisteerimise põhi-

Uussõnade otsingul.
L. Hermann'i joonis.

Kas on ... knopka, lurtsik, nup-
pel, nippel, nokits, nipsik, pistu?
— Ei seda tea isegi pedagoog
ega magister.

lisi tingimusi. Seevastu võõrkeeles õppinud rahvaliige on oma õpinguaastail tahestatmata juhitud võõrkeelse kirjanduse juurde, ja pärastises elus on võõrkeelse kirjanduse eelistamine saanud talle juba ebasoovitavaks harjumuseks. Samasuguseks harjumuseks on talle saanud võõrrahvaste kunsti ja kunstiteoste ülistamine ja oma rahva kunsti alavääristamine.

Oma maad ja rahvast haaravate teaduste nimetamisväärne tekkimine on võimalik ainult sellest momendist, kui rahvas saab iseseisva riigi. Siis hakkavad funktsioneerima omakeelsed kõrgemad õppe- ja teaduseasutised, saavad tööd teaduste arendamiseks ja toetust enesetäendamiseks omast rahvusest õpetlased, leiavad levikut, tarvitamist ja hindamist omasse maasse ja rahvasse puutuvad teaduslikud teosed.

Omariikluse ajal on ajakirjandusel võimalik täie teadvusega avalikult propageerida ja seigutada rahvuslikke sihte, kuna võõra rahva ülemvalitsuse alla kuuludes ei ole säärsed taotlused sallitavad. Rahvuslik ajakirjandus on rahva kultuurilise, majandusliku, tulundusliku, poliitilise ja tegeliku elu arvustajaks, ergutajaks ja suunanäitajaks. Oma ajakirjandus suhtub ka rahvusvahelistesse küsimustesse oma rahva ja riigi huvide kohaselt ja katsub tabada õiget nooti rahvusvaheliste nähtuste lahendamiseks. Võõra valitsuse all on rahvuslik ajakirjandus seotud aga käsist ja jalust ja on teotsemisvõimetu.

Ainult omariikluse olles võib rahva omapära kõikikülgselt välja areneda. On ju iga rahvas oma vaimsetelt omadustelt, psühholoogialt, maailmavaatelt, rahvusideoloogialt, tegeliku elu kujundamis-püüetelt jne. enam-vähem erinev. Ja kui on rahval oma riik, siis ei takista miski selle omapära esiletõstmist ega süvendamist."

Edasi ma enam seda kirjandit ei jätka. Esitasin töö sissejuhatus ja sisu esimese punkti käsitle. Neist saab lugeja täieliku ettekujutuse, kuidas selles stiilis kirjutatakse ja kuidas töö edasi peaks minema (sisu 2., 3. ja

4. punktis, samuti lõppsõnas). Pealegi on see stiil õpilaste poolt kõige rohkem harrastatav, seega neile hästi tuntud ja kodune. See on ajakirjanduse juhtkirjade, referaatide, tavaliste kõnede, üksikuid küsimusi käsitlevate artiklite ja teatava määrani ka teaduslike teoste stiil. See stiil on siis hea, kui ta on kindel, läbikaalutult ning tusedalt sõnastatud, loogilise kava kohaselt arendatud, selge ja sirgjooneline, episoodiliste kõrvalpõigeteta. Aga selle stiili puuduseks on see, et ta on küllaltki abstraktne, dotseeriv, tõsimeelne, vanainimeselik, monotoonne, erilise individuaalsuseta, elamuste-vaene, seetõttu vähe kaasakiskuv ja paljudelegi teatava määrani igav. Ja kui sellise töö kirjutajal on napilt tarvilikke mõtteid, teadmisi ja faktilist materjali, kui ta sõnastuse võimetelt pole ilmselt omapärane, samuti kui ta loogiliselt ei suuda üksikosi vajalikult järjestada ega arendada, tähtsa ja vähem tähtsa vahel vahet teha, siis kujunevad säärses stiilis kirjutatud tööd enamasti mannetuiks, mõtte- ja vaimuahtraiks, tüütuseni kuivadeks, ebaloogiliselt hüplevaiks, üksikosade suhtes ebaproportsionaalseiks ja lünklikeks; ühesõnaga „lähevad nassu“, kui väljendada seda nähtust õpilaste erikeeles. Sellest hoolimata on see stiil õpilaste juures kõigis kooles domineerivalt tarvitav, mistõttu omavadki õpilaste kirjandid ülekaalus kõiki eelmises lauses näidatud puudusi ja kirjandite kogusummaline mulje on kaunis kurb ja lootusevaene. Pole ju keskkooli- ja gümnaasiumiõpilane, välja arvatud mõned erandid, dotseerimiseks küllalt küps. Ta on selleks liiga loogika-, kogemuste- ja teadmiste-vaene, naiivne

ja nooreinimeselikult pealiskaudne. Harjumus kirjutada ja kõnelda selles stiilis tuleb juurde vaid vanemaks saades, peamiselt juba tegelikku elu elades.

Ometi ei ole seegi stiil hüljatav. Ei, ta on koguni soovitatav ja jääb kindlasti valitsevaks, põhiliseks edaspidigi; võiks öelda, et igavesti. Iga õpilase ja ta õpetaja hooleks jääks seepärast seda stiili süvendada, tüsendada ja suurgustada. See saavutatud, ei võiks

selle stiili tarvitamise vastu kelgi midagi olla.

Peale seekord vaadeldud stiili on aga teisigi erinevaid stiili-liike ja käsitlusvõtteid, mida järk-järgult demonstreerin sellesama teemaga järgmistes „T. T. G.“ numbreis näidiste abil, kusjuures katsun viia teema arutluse mõnesuguse stiiliga lõpuni. Loodan, et just järgnevad käsitlusvõtted pakuvad õpilastele rohkem huvi kui seekordne näidisevõte.

K. R a u d.

Pilk T. T. G. Vilistlaskogu tegevusele.

1934./35. a. juhatus:

istuvad (vasakult paremale): H. Väärsi — kirjat., P. Välbe — juhataja, J. Sams-Riives — laekur; seisavad (vasakult paremale): L. Niggol — kirjat. abi, N. Peterson — juhat. abi, B. Huik — kartooteegi korrald., H. Keder — majasema; puudub fondihoidja L. Kulpson.

13. okt. 1935. a. kell 11 oli kokku kutsutud Vil.-kogu peakoosolek, millest võttis osa üle 70 vilistlase ja dir. J. Roos. Enne päevakorra juurde asumist mälestatakse möödunud aastal surma läbi lahkunud vilistlasi Salme Hallik-Viirsood, Olga Pungar'it, Therese Sareal'i, end. õpetajat Heinrich Reiman'it ja T.T.K. õpilast Leida Ploor'i.

Koosoleku juhatajaks valitakse Paula Välba, protokollijaks Linda Niggol.

Järgnevad aruanded. Kantakse ette revisjoni-komisjoni, tegevus-, kassa- ja fondiaruanne. Tegevusaruandest nähtub, et läinud aasta on olnud tööküllane ja tegevusrikas. Tegevliikmeid oli 46. Aasta

jooksul peeti 1 üld-, 2 ühist juhatus- ja peotoimkonna-koosolekut, 12 juhatus-koosolekut, 1 liikmete-õhtu, 1 loterii ja pidu. Peale selle korraldas Vil.-kogu oma liikmeile majapidamis- ja tantsukursuse; samuti tegutses ka võimlemisgrupp. Üheks tähtsamaks tööks möödunud aastal oli põhikirja täielik ümbertöötamine ning värskendamine. Siis on püütud veel Vil.-kogu asjaajamist otstarbekohasemalt reguleerida. Selleks seati sisse vilistlaste nimekiri I lennu- alates ja veel muid tarvilikke nimekirju ja raamatuid, mis seni puudusid. Ka kassa läbikäik on saavutanud läinud aastal rekordi. Tulusid on olnud kr. 397.80 ja kulusid kr. 277.25. Fondi

seis — kr. 201.75. Kõik aruanded leiavad täielikku heakskiitmist.

Järgneb 1935./36. a. eelarve ja tegevuskava. Eelarve on tasakaalustatud kr. 382.55 peale.

Üldjoontes tahab Vil.-kogu taotleda sedasama mis möödunudki aastal. Nii on kavatsus korraldada käesoleval aastal pidu, jõulu- ja tutvumisõhtu, kursusi, loterii ja omavaheline korjandus Vil.-kogu toa sisustuse muretsemiseks.

Pärast eelarve ja tegevuskava vastuvõtmist asutakse valimisele. Valitakse juhatus järgmises koosseisus: juhatajaks — Paula Välba, juhatuse liikmeiks — Tatjana Jakobson, Juulie Sams-Riives, Linda Niggol ja Helene Jegorov; peale nende majaemaks — Helene Keder, abiks Gerda Virks; fondihoidjaks L. Kulpson; kartoteegi korraldajaks — Benita Huik. Revisjoni-komisjoni saavad — Mari Ülper-Müür, Linda Oksa-Pirn ja H. Juurik.

Läbirääkimiste all võetakse sõna T.T.G. Vilistlaskogu ja tulevase T.T.K.

Vilistlaskogu vahekordade kohta, milline küsimus otsustatakse mõningate kaalutluste järele nii, et mõlemad vil.-kogud peaksid olema eraldatud.

Et kõigil vilistlastel oleks võimalus Vil.-kogu tegevuse ja eluga kontakti pidada ja oma kohustusi Vil.-kogu vastu täita, siis on peetud vajalikuks ühe kindla päeva määramist, kus oleks võimalik vilistlastel oma asju korraldada. Käesoleval aastal on Vil.-kogu juhatuse kokkukäimispäevaks reede kella 7—8 õhtul, millal toimuvad ka Vil.-kogu juhatusekoosolekud.

Praegu on käimas Vil.-kogu omavahe-line loterii. Looside müügiga ollakse varsti lõpul ja loosimine toimub koos Vil.-kogu jõulu- ja tutvumisõhtuga, mis kavatakse korraldada 8. det. s. a. Ka toa sisustamissummade hankimiseks on korjandus käimas.

Samuti on alanud tantsukursus, millest võtab osa 30 vilistlast.

Narva ekskursioonist.

Kui kevadel mõnikord õppimine kippub õpilastele „närvide peale käima“ ja kui õpetajad iga vähemagi streigitlist laadi meelevalduse tugevasti maha suruvad, siis ei jää üle muud, kui välja nuruda üks ekskursioon. Et, nagu teada, ekskursioonid mitte oma kodulinnas — Taara linnas — ei toimu, vaid kuhugi väljapoole on suunatud, siis on igasugune kliima kui ka miljöö vahetus ületöötanud õpilastele ainsaks troostiks. Ja kui siis nihuke pisike ekskursiooni piuks on kustki lastud välja, siis areneb see, isegi teada, soodsas miljöös, määratu suureks pealetungimiskisaks. Ekskursiooni-ihad arenevad siis nagu siberikatku patsillid kõigis ja kõikjal. Kuigi selle asjaga alati on tsipa aega, siiski käivad „kiped“ nõupidamised

ekskursiooni üle. Nii saabki kogu ekskursiooni lugu alguse.

Et õpilased on selleks, nagu tähendasin, liiga üle töötanud, et lugeda üle kas teel või koju naastes oma kondid, tuleb hoopiski kõrvale jätta liiklemisvahend v e o a u t o. Pole viga! Päriskenad näevad välja punakerelised omnibuse-volaskid, kus m ä r k s a (mõne isiku poolt alaliselt tarvitatav sõna) mugavam sõita.

Jõutakse viimaks kokkuleppele nii koha kui aja suhtes. Aga see armas kole eelarve! Selle küsimuse üle arutamiseks on õpilased üpris „väsinud“ (kuidagi kokkukõlas matemaatikaga). Ei aita muud, kui hoolikad ekskursiooni-juhgid tulgu appi. Ja kui juba abi tuleb kõrgemalt, siis on kindel, et asi on klaar — eelarve koostatakse.

Kõige rohkem naeru ja nuttu tekitab raha hankimine ekskursiooniks. Siin kerkivad esile mitmesugused „pankade“ operatsioonid, nagu laenude andmine ja laenude võtmine. Protsendid pole kindlasti nii suured kui pärispankades. Noh olgu siis sellega! Õige suurt raskust teeb veel ekskursantide „hingede“ kogumine.

Kui siis need higestama panevad toimingud korras, sõidab punakereline ise koolimaja ukse ette. Kae imet! Kõne all oleva ekskursiooni osavõtjaks saavad tänavuaastased abiturientid, kes nüüd otsustavad „vajuda“ omnibusse. Säärase toimingu juures võib aga juhtuda nii mõndagi. Asi oligi nii, et kui kõik olid omnibuses, kuuldi nutu ülemtoone. Järele vaadates selgus, et üks ekskursant oli omnibusse „vajumisel“ vajutatud (sõna otsesemas mõttes) punakerelise kõhu alla. Noh, ega tedagi maha jäetud.

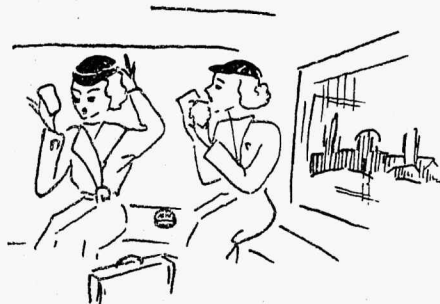
Ja siis olime elus kord noolid (nagu ütleb Vc). Aga miks ka mitte? Sõitsime ja Narva. Jõudnud linnast välja, märkasid et terve minu „Bekanntschafft“ oli istet võtnud punakerelise mehhanismi pool kandis. Kus oli löbu! Kõik, kel oli helipidamist, avasid oma registrid, et rahuldada tarvet laulu järgi. Kuid varsti tuli rahuldada üht teistki tarvet, mis pärast suruti vägevasti aknaavauste poole: Maarja-Magdaleena ja Torma mägismaa tegi ekskursiooni rahva merehaigeks.

Kui Mustvees aga Jaigi mamma (ikka tolle kalli koolisõitsi Heljo Jaigi mamma) kostitas meid aurava kohvi, kookide, võileibade, Peipsi räabiste ja kõige muu heaga, siis oli merehaigus kui peoga pühitud, unustatud vähemalt

seniks, kuni jõudsimme Iisaku Tärevere (nii vist oli selle koha nimi) mägedesse.

Lauluga „Ahoi!“ saabusime Toila. Et meil telki ega midagi niisugust kaassas polnud, siis saime oma kasustusse väga „vaimuka“ suvila. Huvitav, et see suvila laulis. Laulis õieti tuul akna- ja katuseaukudes. Ütleme nii: suvila oli väliselt näha antiikne, seega muidugi „kõrgevääruslik“.

Kui olime rahuldanud oma tarvet sõõgi järgi, asusime teele

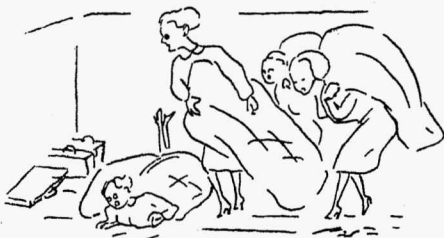
Kui Narva tornid juba paistsid, olid tütarlapsed kibedasti ametis tualeti tegemisega.

Härra Riigivanema tulevasse suvi-residentsi — Oru lossi, mis oli parajasti pesuehtsalt remondis. Kõik seal Oru lossis ja selle ümbruses oli nii ütlemata tore, et jättis tüdrukule parima mulje. Kui jõudsimme ringkäigul lossi vannituppa, siis oleks nii mõnigi ekskursant päratu suures basseinis meelsasti supelda tahtnud, aga veevärk oli rikkis. Et tütarlaste „silmaringi laiendada“, viis külalishalke juht meid lossi kõrgeimale rõdule. Kuid varsti polnud tütarlastel silmi ümbruse vahtimiseks, vaid millekski muuks. Nimelt oli asi säärane,

et rõdole olid ilmunud kolm noort in-seneri. Olgem aga ontlikud ja ärgem sellest rohkem rääkigem.

Et meil sääl suvilas v õ i m a l u s t oli saada oma „Bekanntschaf-tile“ era tuba ja et meie era kabinetis aken oma kohust ei täitnud, siis oli tagatud üks uneta öö. Mis sellestki! Ega siis ekskursioonile magama minda.

Järgmisel hommikul pöörutasime suure vihmavalingu käes Ontikasse,

Algas magadiskottide „hoovitõmbamine“ kaasvõitlejailt.

Järvele, Jõhvi ja siis Narva. „Merehaigus“ aga ei jäänud Toilasse maha, vaid sõitis kaasa. Suurt häda siiski enam ei teinud.

Kui Narva tornid juba paistsid, olid tütarlapsed kibedasti ametis tualeti tegemisega. Esmalt sõitsime kord „um Rathaus herum“ ja jõudsimme Suurele tänavale, kus oli meie ettemääratud internaat. Hiigla suures piljardi-saalis algas magatiskottide „hoovitõmbamine“ kaasvõitlejailt. Mu tunne oli ehtne, sest nägin enda ees lahti puhkevat päris Itaalia-Abessiinia sõda. Hiljem aga selgus, et see oli olnud vaid väike vabamaadlus.

Tehti varsti vaherahu ja hakati mõtlema linnaminekule. Mulle pak-kus tõelist naudingut vaadelda rändavaid puudritolmu-pilvi. Kui jõudsin

tänavale, leidsin end täiesti üksi. Et sadas peenikest „Narva vihma“, tõmbasin pea mantlikrae vahele, pistsin käe põue ja jalutasin kui Napoleon Heleena saarel. Olin nüüd kord Narva ja mõtlesin seda tööka kasustada selleks, et luua sidemeid Narva koolinoortega (mitte küll oma isiklikkude huvide rahuldamiseks). Ja ma ei jäänudki üksi. Minu kõrvale „kerkis“ äkki keegi mees. Algul häbenesin talle otsa vaadata, ainult punastusin. Kuid kui tõstsin üles oma häbelikud silmad, muutusin hetkeks soolasambaks. Teate, kui suur oli mu pettumus! Mu ees seisis mu sugulane — aastates abielumees. Et mul temaga mingeid sidemeid polnud tarvis enam luua (need olid nagunii juba ennemgi), siis kiirendasin oma käigu tempot ja jõudsingi varsti tagasi Suurele tänavale. Kuna lühike laul kunagi pole pikk, siis tegin minagi lühikese lõpu ja tõmbusin ühiskorterisse kui sipelgas oma pessa. Tujuke oli mul siiski väga madalal astmel. Et kuidagi lohududa, ronisin kõrgemale, nimelt kolmanda korra aknale (mis pole küll kuigi suur viisakus) ja vahtisin sealt, kuidas meie ekskursandid koolinoorte-vahelisi sidemeid õige „kipesti“ löid.

Peagi oli aga „ülelugemine“, millele järgnes käsklus: „Pikali!“ Sõdurid teevad kohe ühes joones pikali ja püsti, meie aga tegime „püsti“ alles järgmisel hommikul. Kui olime rahuldanud oma tarbeid söögi järgi, läksime enne ametlikku ringkäiku linna vaatama. Erilist tähelepanu tõmbasid minu „Bekanntschaf-tile“ järgmised sildid äriustel: „Juhuslikkude asjade kauplus“. Huvitav oli see asjaolu, et just niisuguseid kauplusi leidis Narvas eriti palju.

Siis tulid matkad linnas: muuseumid, Hermanni torn, Ivangorod, Kreenholm oma kosega, Rootsi kants oma maa-aluste labürintidega jne. jne. Väsitas pööraselt, kuid oli ka huvitav.

Et ma hirmsasti igatsesin Narva-Jõesuu järgi, siis ootasid vaid seda tundi, millal saab sõita sinna. Kuid mu soov täidus alles järgmisel päeval.

Kõvendatakse linnade-vahelist sidet.

Kõndisin kui unenäos kuursaali terrassil ja aias, tundes end tõesti „nooblina“. Rannas korjas terve minu „Bekanntschafft“ taskutäied merikarpe, et nendest „väärtusi“ luua ja just oma isiku „esteetiliste“ tarvete rahuldamiseks. Aga kui jõudsin tagasi Narva, leidsime taskuist vaid saepuru-sarnast ollust.

Kui saabus õhtu, siis tuli ometi palju mossitamist, sest asi oli nii, et Narva-Jõesuus jäid punakerelisele hiljaks mõningad ekskursandid, mis teisi väga vihastas. Ja siis need vae- sed patuoinad pidid karistuskuuri

tahestahtmata läbi tegema koduse aresti näol. Ja kujutelge! Viimane õhtu Narvas!

Kui seegi „Narva öö“ oli möödas, siis meie kui ontlikud ekskursandid ei suvatsenud enam üle määratud aja võõras miljöös viibida, vaid asusime koduteele.

Teel köitis minu „Bekanntschafft“ meeli Kuremäe nunnade klooster. Nalja sai veel metsas, kui tahtsime sõita õgvmat teed, punakerelise märke aitamisega, mis aga korda ei läinud. Tuli pöörduda tagasi vanale kõverale teele + eksiteel sõidetud ots. Tuju oli nii teistel kui ka minu „Bekanntschafft“ selle äparduse tõttu väga räbal, sest saime selle mäe pärast paar-kümmend senti nina pealt lisakulu näol nahkapidi.

Kui aga jõudsin Mustveesse, siis tõusis tuju jälle kõrgemale. Jaigi mamma külalislahkust küll me enam ei tihanud kasutada, kuid Mustvee rahvas pakkus meie kehaliste tarvete rahuldamiseks eht vene jäätist. Ja huumorimeelt köditas pisike mustlas-poiss Eduard.

Seejärele asusime uuesti teele, et jõuda õhtuks aegsasti finišsi. Kuke metsas käisime veel tantsu löömas, kus ma oma kingakanna ära kaotasin. Ja see pauk pani punkti mu ekskursioonile otsa. Kujutage ette, mis maksab üks kingakand tantsupeol!

Ja nüüd, kallid lugejakesed! Kinnitan veel kord, et ekskursioon kui niisugune kõige kõvemal õppimisajal on õige, õige kasulik, kuid sellest ärge te mu emale mitte ühtegi sõna lausuge, et ma kingakanna metsapeol ära kaotasin.

Its.

Kooli elu.

T.T.K. I ja T.T.G. XVI aastapäeva kava-

I. Aktus kooli saalis 16. nov. k. 11 e. l.

1. Koraal: Ma kummardan sind, armuvägi. 2. Vaimulik kõne. J. Kimmel. 3. Avamäng H. Treffner'i gümn. orkestrilt. 4. Avakõne. Dir. J. Roos. 5. Sind surmani — A. Kunileid. T. T. K. õpilaskoor õpet. T. Jakobson'i juhatusel. 6. Kõne: Naiskujud läinud aastal ilmunud suurromaanis („Ümera jõel“ ja „Elu ja armastus“). A. Raielo. 7. Tipa-tapa — M. Saar. T. T. K. õpilaskoor õpet. T. Jakobson'i juhatusel. 8. Kooli aruanne. Dir. J. Roos. 9. Tervitused. 10. Lõppsõna. Dir. J. Roos.

II. T. T. K. aastapidu 16. nov. k. 6 õhtul.

I.

1. Sind surmani — A. Kunileid. Sirtsuke — A. Järnefelt. Ehi, veli, opi, veli — eesti rahvaviisidel M. Hermann. T. T. K. õpilaskoor õpet. T. Jakobson'i juhatusel. 2. Fantaasia — Mozart. klaveril K. Buschberg (III-a kk.). 5. Menuett. T. T. K. õpilaskoor tants vil. P. Reinbaum-Lindenau juhatusel. 4. Täitmatu haud — J. Schütz. Koorkõne õpet. A. Raielo juhatusel. 5. Danse moderne. Õpil. V. Liik (IV-a kk.). 6. Võimlemine rõngastega. T. T. K. õpilaskoor õpet. L. Haamer'i juhatusel.

II.

Nukitsamees. O. Luts'u muinasjutt 5 pildis. Lavastaja õpet. K. Raud. Tegelesed: Kusti — H. Ploom (IV-a kk.). Iti — S. Feldmann (I kk.). Nende ema — H. Eizenschmidt (III-b kk.). Nende vanaisa — A. Mägi (III-a kk.). Metsamoor — I. Stellmacher (III-b g.). Metsaäit — T. Kink (III-a kk.). Mõhk ja Tõlpa, nende pojad — L. Noorits (V-c g.) ja L. Marvé (III-b g.). Nukitsamees, väike poeg — R. Normann (I kk.). Metsaneiu — M. Muuga (I kk.).

III.

Tants.

III. T. T. G. aastapidu 17. nov. k. 6 õhtul.

1. Lauljate lipulaul — E. Vörk. Allik — M. Saar. Tõistre-Tõnu — A. Läte. T. T. G. õpilaskoor õpet. P. Konsap'i juhatusel. 2. Kaks hispaania tantsu — Moszkovski:

Klaveril õpil. F. Krimm (IV-b g.) ja N. Karheiding (III-a g.). 3. Täitmatu haud — J. Schütz. Koorkõne õpet. A. Raielo juhatusel. 4. Teretus — K. A. Hermann. T. T. G. õpil. mandoliinide-koor õpet. P. Konsap'i juhat. 5. Egiptuse tants. T. T. G. õpilaskoor õpet. M. Treier'i juhatusel. 6. Ekstaas. Tants vil. V. Ratassepalt. 7. Põrguliste tund. Tants A. Asmann'ilt. (III-b g.), V. Liigilt (IV-a kk.), A. Oru'lt (III-b g.) ja L. Sastok'ilt (III-a g.) vil. P. Reinbaum-Lindenau juhatusel.

II.

Paunvere. O. Luts'u näidendi I ja III vaatus. Lavastaja õpet. E. Tooms. Tegelesed: Ärak, rikas veskioman. — P. Bogovski (H. T. G. IV-a g.). Pr. Ärak — L. Ahas (T. T. G. V-a g.). Lydia, nende tütar — H. Kullam (T. T. G. IV-b g.). Prl. Viktoria Jurkatam — H. Tobias (T. T. G. IV-a g.). Steinberg, karjamõisa rentnik — T. Sisask (H. T. G. IV-a g.). P. Saavel — taluperemehe poeg — V. Laurson (H. T. G. IV-a g.). H. Rähn — kooliõp. (H. T. G. V-a g.). Reenus, kaupmees — G. Luts (H. T. G. IV-b g.). Freiberg, räsep — E. Abel (H. T. G. III-b g.). Liisa, tüdruk Ärakute juures — L. Hermann (T. T. G. IV-b g.).

III. Tants.

Õpilaste edasijõudmine 1935./36. õ.-a.

I veerandil.

Kõikides klassides kokku oli:
 väga häid (5) otsuseid 537,
 häid (4) otsuseid 2221,
 rahuldavaid (3) otsuseid 2811,
 puudulikke (2) otsuseid 656,
 nõrku (1) otsuseid 38.
 Cum laude õpilasi oli 4.

Klasside edasijõudmine töötulemuste paremuse järjekorras:

I kk. — 3,630 (keskmine number)

V-a g. — 3,604

II kk. — 3,565

IV-a kk. — 3,474

IV-a g. — 3,473

IV-b g. — 3,434

V-b g. — 3,386

V-c g. — 3,382

IV-b kk. — 3,375
 III-a kk. — 3,335
 III-a g. — 3,288
 III-b g. — 3,238
 III-b kk. — 3,139

Hõimuaktus.

28. X toimus esimese tunni ajal hõimuaktus. Aktuse peakõne pidas õpet. pr. E. Tooms, kes andis kujuka ülevaate meie hõimurahvastest ja soome-ugri keelte omavahelisest sugulusest. Järgnes klaverisoolo M. Mikult, deklamatsioon T. Konsen'ilt, laulusoolod K. Tammemäelt ja L. Sütilt. Pärast seda kõneles H. Kullam ekskursioonist Soome. Lõppsõna ütles dir. J. Roos, kes mainis, et peame lugu pidama omast rahvast ja maast ja mitte ainuüksi teiste rahvaste saavutusi hindama.

Karskusaktus.

Uleriikliku karskuspüha puhul korraldati Enesekasvatuseringi algatusel 5. XI hommikul kooli saalis karskusaktus. Aktusel loeti ette Karskusliidult saadetud kiri, millele järgnes õpet. T. Thomson'i kõne. Kõne sisu seisis, lühidalt öeldud, selles, et igatühe kohus on võidelda joomise pahede vastu inimeste juures, kellega ta lähemalt kokku puutub. Lõppsõna ütles dir. J. Roos.

„T. T. G.“ toimetuse liikmete ülesanded.

„T.T.G.“ toimetuse oma koosolekul 28. X jagas oma ülesanded järgmiselt: K. Raud ja A. Raielo — juhtkirjad; A. Jürgenthal — gümn.-kl. ilukirjanduslik osa; T. Kudeviita — keskk.-kl. ilukirjanduslik osa; L. Noorits — vesteosa; E. Tobias — arvustused; K. Raud — keele ja stiili küsimused; L. Reinberg — kooli ellu puutuvad küsimused; J. Püttsepp, E. Mõrd ja L. Hermann — illustratsioonid; E. Mõrd — arhiivi korraldus; L. Noorits — mõistatused, seda-teist; V. Käpa — talituse ülesanded, arvepidamine.

T.T.K. ja T.T.G. Lastevanemate-komitee liikmed, komitee juhatus, komisjonid ja esindajad 1935./36. õ-a.

Komitee liikmed: I kk.-kl. — pr. Tarvel ja hr. Johanson, asem. pr. Valdes;

II kk.-kl. — pr. Amberg ja hr. Navi, asem. pr. Bruus; III-a kk.-kl. — pr. Mägi ja pr. Truumees, asem. hr. Kuldvere; III-b kk.-kl. — pr. Laan ja hr. Jaik, asem. pr. Ranna; IV-a kk.-kl. — hr. Ploom ja pr. Ariko, asem. pr. Narusk; IV-b kk.-kl. — pr. Veski ja hr. Vaher, asem. pr. Eeber; III-a g.-kl. — pr. Rästa ja hr. Sass, asem. pr. Raudsepp; III-b g.-kl. — pr. Liiv ja pr. Müller, asem. hr. Huik; IV-a g.-kl. — pr. Lukk ja pr. Sütt, asem. hr. Sultsenberg; IV-b g.-kl. — hr. Kullam ja pr. Pill, asem. pr. Puksing; V-a g.-kl. — pr. Soome ja hr. Hurt, asem. pr. Ahas; V-b g.-kl. — hr. Päärend ja pr. Lepik, asem. hr. Pehka; V-c g.-kl. pr. Lõhmus ja pr. Taniloo, asem. pr. Noorits.

Komitee juhatus: esimees hr. Johanson, abi pr. Mägi; laekur hr. Päärend; kirjat. pr. Rästa, abid hr. Ploom ja pr. Laan.

Rev.-kom.: pr. Pill, hr. Navi, hr. Kullam.

Esindajad õppenõukogus: pr. Sütt, hr. Ploom; esindajad hoolekogus: pr. Valdes ja hr. Johanson.

Einelaua toimk.: pr. Lukk ja pr. Soome. Einelaua korraldajad: esmasp. — pr. Liiv ja pr. Ariko, asem. pr. Johanson; teisip. — pr. Lukk ja pr. Johanson, asem. pr. Tarvel; keskn. — pr. Truumees ja pr. Lõhmus, asem. pr. Laan; neljap. — pr. Amberg ja pr. Bruus, asem. pr. Müller; reedel — pr. Soome ja pr. Mägi, asem. pr. Ranna; laup. — pr. Veski ja pr. Eeber, asem. pr. Taniloo.

Lastevanemate oleng,

millest osa võttis ka enamik õpetajaist, peeti rohkearvulise osavõtuga T. T. G. saalis mardipäeva õhtul 10. novembril. Veedeti ülevas meeolus mõnedki head tunnid ja kõvendati sidemeid kodu ja kooli vahel, nagu tarvis. Jääb soovida, et säärased õhtud edaspidigi korduksid.

O. Lutsu ja J. Parijõe aktus.

Pühapäeval, 13. x kell 5 p. l., korraldas Tartu Keskkooliõpet. Ühing ja Tartu Õpetajate Selts T. T. G. saalis avaliku koolidevahelise aktuse noorsoo-kirjanikkude O. Lutsu ja J. Parijõe austamiseks, millest ka mõlemad kirjanikud isiklikult osa võtsid. Pärast üliõpil.-seltsi „Raimla“ orkestri

avamängu pidas O. Luts'u elust ja loomingu-
gust kõne dir. J. Roos, kuna J. Parijõe loo-
mingust kõneles Pedagog. õpet. H. Rajamaa.
Katkeid O. Luts'u tödest kandis ette õpet.
K. Ader, J. Parijõe tödest — õpet. E. Loo-
ga. Tervitasid aktuse korraldajate nimel
koolijuh. J. Tork ja õpet. F. Laarens. Aktu-
se lõpul esinesid mõlemad kirjanikud
lühikese kõnega ja tänasid neile ülesnäi-
datud austuse eest. Kodutütarde poolt an-
netati austatavaile lilli. Rohkete osavõt-
jate hulgas oli eriti palju koolinoori.

Õpetajate eri kohustused 1935./36. õ-a.

Klassijuhatajad: I kk. — insp.
S. Pruuden, II kk. — T. Jakobson, III-a kk.
— E. Rosenberg, III-b kk. — A. Abarenkov-
Ein, IV-a kk. — J. Konks, IV-b kk. —
F. Laarens, III-a g. — E. Merits, III-b g.
— V. Ojasson, IV-a g. — T. Thomson, IV-b
g. — J. Püttsepp, V-a g. — E. Tooms, V-b g.
— T. Künnapas, V-c g. — N. Kalamees.

Õppenõukogu sekretär —
D. Koppel.

Raamatukogu üldjuhataja
— K. Raud, tehniline juhataja —
J. Jaansoo. Ainekogu juhatajad:
eesti k. ainekogu — K. Raud, abid E.
Tooms ja A. Raielo; eesti k. üldkogu — J.
Jaansoo; saksa k. ainekogu — E. Rosen-
berg, abi T. Thomson; inglise k. ainek. —
V. Käpa, abid S. Liiv ja T. Thomson; ma-
tem. ainek. — E. Merits, abid F. Laarens
ja A. Kasvand; füüsika ja kosmogr. ainek.
— F. Laarens; loodust., keemia ja tervish.
ainek. — A. Abarenkov-Ein, abi I. Vellisto;
maateaduse ainek. — D. Koppel; ajaloo
ainek. — J. Konks, abid S. Pruuden, M.
Sorgsepp; joonist. ja kunstiajaloo ainek.
— J. Püttsepp; filos. ja kasvatust. ainek.
— Th. Künnapas, abi S. Pruuden; ladina k.
ainek. — T. Künnapas; usuõpet. ainek. —
J. Kimmel, abi J. Roos; võimlem. ainek.
— L. Haamer, abi M. Treier; käsitöö ainek.
— V. Ojasson; õpetajate käsikogu — T.
Thomson; kehvemate õpil. toetusfondi k.
— E. Tooms; majapid. ainek. — N. Kala-
mees; laulu ja muusika ainek. — T. Jakob-
son, abi P. Konsap; arhiivkogu ja soome
k. kogu — J. Jaansoo.

Klassiruumide eestvastuta-
jad: matem.-kl. — E. Merits, usuõp.-kl.
— J. Kimmel, loodusloo-kl. — A. Abarenkov-
Ein, füüsika-kl. — F. Laarens, ajaloo-kl.
— J. Konks, II eesti k. kl. — K. Raud, joo-
nist.-kl. J. Püttsepp, laulu- ja muusika-kl.
— T. Jakobson, saal — L. Haamer, III
võõrkeele kl. — V. Käpa, filosoofia-kl. —
T. Künnapas, II võõrkeele kl. — E. Rosen-
berg, I võõrk. kl. — T. Thomson, reserv-kl.
— M. Sorgsepp, I eesti k. kl. — E. Tooms,
majapid.-kl. — N. Kalamees, õpet.-tuba —
T. Thomson.

Esindaja hoolekogus õppe-
nõuk. nimel — F. Laarens; esindajad
vanem-komitees — V. Käpa, J. Pütt-
sepp, V. Ojasson; „T. T. G.“ pea- ja vas-
tutav toimetaja — K. Raud, abi A.
Raielo; „T. T. G.“ talituse juht — V.
Käpa; „T. T. G.“ kunstil. nõuandja — J.
Püttsepp; kooperatiivi juht — F.
Laarens; kooli aastap. üldjuha-
taja — F. Laarens, abi V. Ojasson; tee-
laua korraldaja õpetajaile — E. Ro-
senberg; eksk. juht — D. Koppel.

Õpilaskoondiste hoolda-
jad: Õpilaspere esinduse ja valitsuse
hooldaja — J. Konks; Kirjandusringi h.
— A. Raielo, abi E. Tooms; Kunstiringi h.
— J. Püttsepp; Muusikaringi h. — T. Jakob-
son, abi P. Konsap; Reaaltead.-r. h. — F.
Laarens, abi A. Abarenkov-Ein; spordir. h.
— L. Haamer, abi M. Treier; Enesekasv.-r. h.
— S. Pruuden, abi T. Künnapas; kõigi rin-
gide tegevuse koordineerija ja lugemis-
laua järelevalvaja — J. Konks, abid M.
Sorgsepp ja L. Keder; tantsude ja män-
gude juht — L. Haamer, abi M. Treier; ül-
dise ja ühise laulu organiseerija — P. Kon-
sap; keelpillide-orkestri juht — P. Konsap;
õpilaspere-hommikute korraldaja — E.
Tooms.

Kooliruumide ümberehit. ja
remontimise nõuandev komis-
jon: J. Roos, S. Pruuden, J. Püttsepp.

Kaanel: T. T. G. võimla ehitamine. Joo-
nised tekstis L. Hermann'ilt.

